

moralno pokvarjeni, kot so v Franciji — mo- goče le v rudniških krajih — pa le niso. Naj- večjo zaslugo v tem oziru imajo »purši«; to so samski delavci, ki so na hrani in stanova- nju pri tamkajšnjih družinah. Težko bi bilo izbrati onega, ki najmanj pohujšuje nedolž- ne otroke. V kraju M. je prišlo tako daleč, da je moralo ravnateljstvo rudnika prepove- dati družinam »purše«. Sedaj stanujejo vsi v kantinah.

Vrnimo se nazaj k pouku! Razen vero- uka se uče otroci istih predmetov kot pri nas, vendar na realije ne polagajo posebne važnosti. O Jugoslaviji celo učenci višjih razredov ničesar ne vedo in vendar bi bilo potrebno, da bi učitelj vsakega otroka malo seznanil z njegovo domovino. Našteti znajo le obmejne države. Računajo dobro, dasi ničesar ne skrajšajo: n. pr. množenje 10, 20, 11, 12 i. dr. Pri pisanju jim gre bolj za brzop- lis kakor za lepoto. Čitajo lepo in gladko. Tudi v pripovedovanju in deklamiranju niso slabi. Napačno pa je, da smatrajo šolo zgolj za učilnico. O lepem vedenju vedo otroci le toliko, kolikor slišijo doma. Pozdravljati ne znajo. V javnih prostorih se obnašajo na- ravno škandalozno. Primer: Sedim v kino. Pred menoj 14leten deček s prižgano ciga- reto v ustih (pač »libertek« tudi glede kajenja). Film se pretrga. Omenjeni deček in še dva druga z njim vstanejo in se obrnejo. Huron- sko vpitje in psovanje vrtlica filma. Še dru- gič se utrja film. Še huje kričanje in celo žuganje s pestmi. Vsi odrasli so to početje mirno gledali, slovenskemu delavcu poleg mene in meni pa žilca ni dala miru. Posre- čilo se nama je z energičnim nastopom ukro- titi fantaline. Oglejmo si še sredstva za do- sego čim uspešnejšega pouka!

Glede kazni je isto kot pri nas. Telesne kazni so prepovedane. Učiteljstvo jih tudi

obsoja — formalno — a v resnici ne dobite šole, kjer bi je ne bilo. Pač razlika med teo- rijo in prakso! Klečanje, drže rok v razli- nih položajih, prepisovanje itd. so navadne kazni; palica seveda tudi ne manjka. Bolj zanimive so nagrade, s katerimi hočejo vzpodbujati učence k pridnemu učenju. Uče- nec ki dobro odgovori, dobi učiteljevo vi- zitko, ki pa ni večja kot 1 cm². Za 10 takih vizitk dobi podobico kakega zaslužnega fran- coskega moža, včasih pa je na nji tudi kaka reklama; saj vemo, da otroci v tem oziru niso zbirčni, samo da je na podobici nakopi- čenih dosti živih barv. Enkrat v mesecu so skušnje, pri katerih določijo »najboljšega učenca«. Ta nosi potem na lepem traku obe- šeno »svetinjno pridnost«, dokler mu jo drugi ne prevzame. Umevno je, da hodi z njo po vasi »ko kralj po planini visoki«. Dvomim če sta s tem tekmovanjem odteti zavist in prevzetnost, ki se zbuja ob takih pri- likah.

Za sklep še par besed o počitniški ko- loniji jugoslovenskih otrok v Franciji. Z iz- seljeniškim župnikom sva nameravala zbrati o velikih počitnicah naše otroke in jih pri- peljati v domovino, kjer bi ostali čez po- čitnice. Naprosila sva tudi kraljevsko bansko upravo v Ljubljani za pomoč. Upam, da mi ni treba dokazovati kako velikega pomena bi bila ta kolonija v narodnem in moralnem oziru. Otroci bi šli v domovino k svojim so- rodnikom; oni, ki nimajo svojcev, pa v kak zavod. Našel bi se morda tudi kak dobrotnik med tovariši, ki bi takega otroka za časa po- čitnic sprejel. Vsekakor je vredno, da se za kolonijo zanima vsak, komur je na srcu na- predek naših glede narodnosti tako zapuše- nih otrok. Upam, da bom imel še priložnost o tem obširneje spregovoriti.

Jankovič Janko.

Šolska obveznost do 15. leta.

Na Angleškem in Češkoslovaškem in drugod so se resno začeli zanimati za vpra- šanje podaljšanja šolske obveznosti do 15. leta.

Na Češkoslovaškem je svetnik pri mi- nistrstvu prosvete dr. K. Velemínski referi- ral o navedeni potrebi: Štirinajstletna mla- dina zapuša po osmih letih šolo in ni niti telesno, niti duševno zrela, dočim je pa 15., 16. in 17. leto najvažnejši termin v človeškem življenju za sprejemanje uka. To potrebo dokazuje tudi na ta način, da je preveč učne snovi, ki se sedaj mora obvladati v 8 letih, kar je pa zaradi obilice učne snovi »nemo- goče. Nadalje se je pa v današnjih časih ozi- rati na gospodarsko-kmetijsko stran.

Proti temu izvajanju so se oglasili razni pedagogi, ki navajajo.

Ako naj obiskuje učenec 9 let šolo, bo zato za celo leto pozneje izučen svoje obrti in starši ga morajo preživljati. To vprašanje je vzrok, da se na Angleškem toliko časa ne morejo odločiti za ta podaljšek šolanja. Tam se je tudi že predlagalo, da se bo star-

šem, ki bi bili na ta način oškodovani, dala mesečna podpora za vzdrževanje otroka.

S podaljšanjem učne dobe se podaljša tudi doba študiranja, tako, da bodo absol- venti visokih šol, ki sedaj končajo svoj stu- dij povprečno s 24. leti, na omenjeni način gotovi komaj s 25. leti. Ta doba pa je že dokaj pozna za vstop v praktično življenje.

Nadalje bi bilo potreba več razredov, več učiteljskih moči, katerih število še danes ne odgovarja na meščanskih šolah. — Končno pa pridemo do največje ovire — šolski pro- stori bi bili premajhni in treba bi bilo gra- diti nove šole. Odprto vprašanje je tudi, kam s takim razredom; ali ga pridružiti osnovni šoli ali pa k meščanski. Ako bi ga pridružili osnovni šoli, bi bilo na mestu do- bro premisliti ta korak, oziroma se posebno na enorazrednice, kjer bi bila prevelika sta- rostna razlika med učenci posameznih od- delkov. Učitelj bi bil na taki šoli nemogoč od preobilice dela. Na Češkoslovaškem na- meravajo ta razred pridružiti meščanski šoli, kakor obligaten 4. letnik.

Nekateri predlagajo tudi, pustiti osnov- no šolo v sedanjem položaju, pač pa uvesti nadaljevalno šolstvo. Tako bi bil n. pr. va- jenec zaposlen dopoldne pri mojstru, popo- dne pa naj bi poselal šolo. Šolski pouk bi na ta način mnogo pripomogel praksi pri moj- stru. V glavnem zahtevajo tak način pouka praktiki v Nemčiji, kjer je nadaljevalno šol- stvo na višji stopnji kakor pri nas in so nji- hove zbirke učil mnogobrojnejše in popol- nejše od naših.

Drugod pa zopet priporočajo (tako, kot je sedaj v naši kraljevini) pomakniti šolsko obveznost od 7. leta dalje in bi bil na ta na- čin učenec prost šolskega pouka, ko je pre- bil 8 let v šoli torej, ko je dovršil 15. leto. Na ta način bi bil učenec razumnejši in učno snov bi bilo mogoče hitreje obravnavati. Kakor razvidno, je predavanje pokazalo do- bro in slabo stran tega vprašanja, gotovo pa je, da bi bilo vredno o tem vprašanju spre- govoriti tudi pri nas, posebno sedaj, ko se snuje zakon za obrtno nadaljevalno šolstvo.

Iz češčine prevedel: Kus Viljem.

že 50 let
najbolj priljubljena
krema za čevlje

Pevski zbor UJU učiteljstva.

Pevski tečaj za mešani zbor se vrši: v soboto 21. februarja od 20. do 22. in v ne- ljo 22. februarja od 9. do 13. ure. Vse in vsi!

Prihodnji pevski tečaj se bo vršil pred odhodom na turnejo, in sicer: 28. februarja, 1. in 2. marca. Odpotujemo 3. marca ob 12. uri do Zagreba, kjer se bo vršil isti dan koncert v dvorani Glasbenega zavoda. Po koncertu ob 11. uri pa z brzovlakom do Beo- grada, kamor dospemo 4. marca zjutraj. V Beogradu priredimo dva koncerta, in sicer ob 4. popoldne mladinski koncert v dvorani uni- verze, 5. marca pa koncert v narodnem gle- dališču. Hrano bo imel zbor v Učiteljskem domu beogradskega poverjenstva UJU, sta- novanje pa v Dačkem domu po nižani ceni. Aranžiranje koncertov v Beogradu je pre- vzelo učiteljski pevski zbor »Marinković« katerim zvesto pomagajo tovariši: Flere Pavel, Skala Anton, Janežič Jelo in ostali tovariši Slovenici. Pri izvršnem odboru UJU je dobil zbor popolno zaslombo in mu pomaga vse- stransko. Tudi kulturne organizacije in ostala društva kažejo veliko zanimanje za prire- ditve pevskega zbora. Prihodnji objavimo razpored nadaljnjih koncertov.

Program koncerta Pevskega zbora UJU iz Ljubljane dne 3. marca 1931. v dvorani glasbenega zavoda v Zagrebu:

Anton Foerster: Z glasnim šumom s kora.
Emil Adamič: Duhovne pesmi:
a) Jutranja pesem, b) Kedar pride posled- ni čas, c) Češčena si Marija.

Anton Lajovic: Pomladni spev,
Bolest kovač.
Slavko Ostere: Konja jezdi Aga,
Pesem o suhi muhi.

Marij Kogoj: Vrabci in strašilo. Mešani zbori.

Skrjanc L. M. Iskre.
Adamič Emil: Sestrice: Zenska zbora in so- prano solo.
Ravnik Janko: Zimska. Kmetiška. Zenska zbora s 4-ročno spremljavo klavirja.

Adamič Emil: Pet otroških pesmi:
a) Biba leze, b) Zajček je lepa reč, c) Mi- cika majčkena, d) Zazibalka, e) Micikina žlahta.

Štrifot Niko: Polček leze v ogledi.
Lajovic Anton: Pesem tkalca. Sopran solo s klavirsko spremljavo Meze Anica.

Adamič Emil: Potrkan ples.
Lajovic Anton: Pastirčki, Kroparji Medved z medom. Mešani zbori.

Program mladinskega koncerta dne 4. marca in večernega koncerta dne 5. marca v Beogradu.

Anton Foerster: Z glasnim šumom s kora.
Emil Adamič: Duhovne pesmi:

V obrambo ugleda in časti učiteljstva.

»Narodna Prosveta« od 12. t. m. pri- naša spomenico, ob zaključku pa sledeče:

Izvršni odbor UJU

na sednici od 10. o. m. diskutirajući o prednjem slučaju doneo je sledeči

KOMUNIKE

Izvršnog odbora Udruženja jugosloven- skog učiteljstva povodom napada nekih članova banskog veća Dravske banovine na svojoj prvoj sednici.

Izvršni odbor Udruženja jugosloven- skog učiteljstva izvešten putem štampe o napadima nekih članova banskog veća Dravske banovine na učiteljstvo i škol- stvo konstatuje:

1. Da ni jedan jedini inkriminisan slučaj — ne samo da nije bio konkretni- ziran, no da se uopšte nije ni pokušalo sa stvarnim dokazivanjem;

2. Sve jugoslovensko učiteljstvo — pa i učiteljstvo Dravske banovine — vrši sve svoje dužnosti, školske i vanškolske, kako one koje im Zakon o narodnim školama naređuje tako i sve ostale koje imaju za cilj kulturno-prosvetni progres nacije i države — sve se to vrši sa puno ljubavi i samopregorenja, a dokaz za to su izveštaji nadležnih prosvetnih fakto- ra koji sa velikom pohvalom govore o radu i uspehu učitelja.

3. Napadi ovakve vrste na jedan sta- lež koji se u celom kulturnom svetu sma- tra pionirom svakog napretka — znak je nepoznavanja rada toga staleža. Jer osim rada u školi, akcija jugoslovenskih uči- telja manifestuje se u mnogim ekonom- skim, socialnim i kulturno-prosvetnim ustanovama. Tako n. pr. u svima vrstama zemljoradničkih zadruga, narodnim knjiž- nicama i čitaonicama, zdravstvenim za- drugama, sokolskim društvima (jedan od najvrednijih Sokola u celoj državi jeste brat Gangl — učitelj), pevačkim društvima (pevačko društvo slovenačkih učite- lja proslavilo je jugoslovensku pesmu daleko van granica naše države), analfa- betskim tečajevima u vojsci i građanstvu i t. d.

Splošne vesti.

— G. Steblovnik je poslal z ozirom na spomenico pov. UJU dopis v katerem sicer vztraja na svojem stališču a pravi med dru- gim: »...ne bi se smelo pa presojati po po- ročilih časnikov, ki so bila pomanjkljiva in tendenciozno prikrojena.« — Ponovno po- udarjamo, da je za učiteljstvo edino mero- dajna objava v listih in to še celo, ker je bila izdana od »Avala«, t. j. tako kakor se je slovensko učiteljstvo naslikalo v javnosti in po čemer nas javnost tudi sodi.

— »Narodna Prosveta« prinaša Spomeni- co poverjenstva UJU v srbohrvatskem pre- vodu.

— Na uvodnem mestu prinašamo dopis iz vrst članov banskega sveta samega ki do- volj jasno kaže upravičenost učiteljstva v borbi za varstvo svojega službenega ugleda in časti. Dopis prinašamo, kakor nam je bil dopo- san od pisca v objavo.

— Gospod urednik! »Seznani« (glasilo Bolg. učit. soj.) od 23. jan. 1931. prinaša sle- dečo notico: »Učit. Tovariš«, glasilo sloven- skega učiteljstva, redno seznani svoje čita- telje o delu in gibanju B. U. S. in to za nas zelo simpatično in objektivno. Dolžni smo, da izrazimo svojo največjo hvaležnost brat- ski organizaciji. Nato list našteva, o čemu vse je »Tovariš« prinašal vesti. Sporočam

4. Solidarišuci se sa Spomenicom uči- telstva Dravske banovine, u odbrani ne- opravdanih napada na rad, Izvršni odbor rešava da se, povodom ovog slučaja a u interesu istine i zasluženog autoriteta učiteljskog, odmah preduzmu shodne mere kod nadležnih faktora.

Izvršni odbor UJU.

Solidarnost poštinih drž. uslužbencev.

Oblastna organizacija poštinih, telegrafskih in telefonskih uslužbencev v Ljubljani.

Štev. 92/31.

V Ljubljani, dne 13. febr. 1931.

P. n.

Poverjenistvu UJU

v Ljubljani.

Oblastna organizacija poštino-telegraf- sko-telefonskih uslužbencev v Ljubljani je na svoji odborovi seji od 11. februarja t. l. izrekla soglasno svojo solidarnost z izjavo Zveze državnih nameščenecv in upokojen- cev v Ljubljani, ki jo je podala na svoji seji dne 7. februarja t. l. glede obrambe učitelj- stva in odobrava stališče UJU — poverjeni- štvo v Ljubljani, izraženo v njegovi spome- nici od 1. februarja t. l.

Oblastna organizacija poštinih, telegrafskih in telefonskih uslužbencev.

Predsednik:

Čampa Joško.

Tajnik:

Ramor.

Učiteljsko društvo za brežiški srez je zborovalo dne 7. februarja 1931. na Vidmu.

Poročilo o seji širjega sosveta UJU 1. februarja 1931. v Ljubljani je podal tov. predsednik. V poročilu je omenil vse važne dogodke, izvršene v organizaciji, posebej pa še delo na sestavi »Spomenice«, izšle v 27. številki »Učit. Tovariša«. Članstvo je spo- menico« soglasno in z odobravanjem potr- dilo in pozvalo poverjenistvo UJU v Ljub- ljani, da zastavi vse, kar je možno, v varstvo naše časti in ugleda ter z vsemi dopustnimi sredstvi odbije obdolževanje našega stanu v korporacijah, od katerih smo se tega naj- manj nadejali.

Vam to v vednost, da hvalijo Vaš list celo v Bolgariji.

— Šolska proslava v Cerkljah pri Kranju. V poročilu o nameravani proslavi naših za- služnih rojakov sta pomotoma izostali imeni skladatelja dr. Fr. Kimovca in urednika Iv. Železnikarja.

— Tovariše drevesničarje prosim za 21 beličnikov, 7 Baumanovih, 3 Landsberških re- nete, 7 bobovcev, 2 mošancelna in 2 koroški moštnici. Cena za visokodebelna I., odnosno II.? Poročila prosim na šolsko upraviteljstvo Dob pri Domžalah.

— Dnevnicke uradnikom poštinih ambu- lanc. Predsednik ministrskega sveta je na predlog ministra za promet in ministra prav- de sklenil, da se namesto dosedanjih dnev- nic izplačajo poštinih uradnikom in usluž- bencem, ki vršijo službo na železnicah, lad- jah in drugih prevoznih sredstvih, te-le dnev- nice: 1. uslužbencem, ki delajo v poštinih ambulancah: uradnikom in pripravnikom II. kategorije 62 Din dnevno, uradnikom III. kategorije 52 Din, zvančnikom 48 Din, slu- žiteljem 40 Din; 2. uslužbencem, ki vozijo pošto v direktne zatvorke: uradnikom in pripravnikom II. kategorije 40 Din, uradni- kom in pripravnikom III. kategorije 38 Din, zvančnikom 36 Din, služiteljem 34 Din; 3. uslužbenci, ki vozijo pošto v inozemstvo in bivajo izven mej nad 3 ure, imajo pravico poleg omenjenih dnevnic še na 30% dodatek. Te dnevnicke se bodo računale po časih ki

a) Jutranja pesem, b) Kedar pride posled- ni čas, c) Češčena si Marija.
Lajovic Anton: Pomladni spev, Boolest kovač.
Ostere Slavko: Pesem o suhi muhi. Mešani zbori.
Adamič Emil: Vragova nevesta.
Kogoj Marij: Vrabci in strašilo.

J. Š. Slavenski: Romarska popevka.
Adamič Emil: Sestrica. Klavir in sopran solo.
Lajovic Anton: Zabe.
J. Š. Slavenski: Ftček veli.
Ravnik Janko: Zimska pesem. Kmetiška. Zenski zbori s spremljevanjem klavirja.

Štrifot Niko: Micka bi rada Jurka dobila.
Mene pa glava boli. Polček leze. Sopran- solo s spremljevanjem klavirja— A. Meze.

Mokranjac St.: Kozar.
Adamič Emil: Potrkan ples.
Papandopulo Boris: Pjesme Svatovske (štirje stavki s sopran-solo — Anica Meze.

Program koncertov na turneji:

1. Foerster Anton: Z glasnim šumom s kora.
2. Lajovic Anton: Pomladni spev. Boolest kovač.
3. Marij Kogoj: Vrabci in strašilo.
4. Adamič Emil: Vragova nevesta. — Me- šani zbori.

5. J. Stolcer-Slavenski: Romarska popevka. — Zenski zbor.

6. Adamič Emil: Sestrica. (Zenski mlad. z. s sopran-solo).

7. Lajovic Anton: Zabe. (Zenski zbor).

8. J. Stolcer-Slavenski: Ftček veli.

9. Adamič Emil: Jurjevanje. Izpraševalnica.

Tri pure. (Zenski zbori s spremljevanjem klavirja).

10. Boris Papandopulo-Pečić: Svatovske pes- mi: a) Kad krenu svatovi. b) Kad igra kolo. c) Kad odvedu navjestu. d) Kad djevojka prima dobru molitvu. (Mešan zbor s sopran-solo).

11. Adamič Emil: Potrkan ples.

12. St. Mokranjac: Kozar. X. rukovet.

Ker se vrši cela turneja pod pokrovitelj- stvom Nj. Vel. kraljice Marije, je dal zbor natisniti lične programe z naslovno sliko Nj. Veličanstva kraljice Marije.

LOJZE ZUPANČ:

Učiteljica Vera.

Pismonoša ji je prinesel dekret. Še pre- den ji je ponudil tiskovino v podpis, je to ve- dela. Uganila je vsebino velike bele kuverte. Vsa žareča v lica se je s trepetajočo desnico podpisala; bogato je nagradila pismonošo. Začuden jo je pogledal; takih napitnin ni bil vajen pri uradniški družini Zornovi.

so odrejeni v zakonu za uradnike in ostale državne uslužbenke civilnega reda. Sklep stopi v veljavo in dobi obvezno moč 1. aprila 1931., ko preneha veljati dosedanja uredba.

PODPORE SIROMASNIM UČITELJSKIM NIKOM.

Dokler ne bo izdelan poseben pravilnik na podlagi paragrafa 3. zakona o učiteljskih šolah o državi podpora siromasnim učencem je izdal minister za socialno politiko tole odredbo:

1. Državne subvencije se bodo dajale v okviru proračuna za leto 1930/31. kot podpore učencem učiteljskih šol, ki imajo odličen ali prav dober uspeh.

2. Kot odlični se smatrajo učenci, ki imajo na koncu prvega tromesečja iz več predmetov odlično kakor prav dobro in nobene ga reda dobro. Kot prav dobro se smatrajo učenci, ki imajo na koncu prvega tromesečja iz več predmetov prav dobro kakor dobro in nobene ga reda slabo.

3. Odlični učenci dobijo 350 Din mesečno, prav dobri pa 300 Din.

4. Kot siromasni učenci se smatrajo oni, pri katerih odgovarjajo pogoji razpisu f. N. 19.349 iz leta 1929.

5. Odredbe členov pri paragrafi 3., 5., 6., 7., 8., 10. in 11. pravilnika o podporah revnim učencem učiteljskih šol z dne 28. oktobra 1925., ki ostanejo še dalje v veljavi, se bodo uporabljale pri podeljevanju podpor omenjenim učencem.

— Iz seje »Društva učiteljic«. V nedeljo, dne 8. februarja se je vršila v sobi odsekov pri poverjeništvu UJU v tem letu druga javna seja »Društva učiteljic« in to ob lepi udeležbi tovarišic, ki prihajajo iz raznih srezov naše banovine na skupna posvetovanja.

— Med drugim je predsednica tov. Vodetova razvila podrobni delovni program za to leto ter omenila razna predavanja, ki jih namestijo gojiti tovarišice, da s poglobitvijo teh razširjajo svoje znanje — saj se ravno v današnjih časih zahteva od učiteljstva vsestransko izobrazbo na vseh poljih in verziranost v vseh panogah. — Ker nudi šolska izobrazba našemu naraščanju za praktično življenje in udejstvovanje med narodom bolj malo se namerava odslej povabiti k tem sejam tudi učiteljske kandidatice, da bodo dobivale počasi vpogled v življenje in delovanje, ki jih čaka na deželi med ljudstvom. Kdo bi mladi naraščajki bolje pomagal kot tovarišice, ki govorijo iz svoje lastne izkušnje; ona, ki je stala sama, brez opore, trdna, kljubovaje vsem vetrovom od raznih strani. Živa beseda jim bo pokazala pot po kateri morajo hoditi in jih bo vzpodbujala, da ne bodo omagale — še nepodkovane na neizoranih in kamenitih tleh. — A. Celnar, tajnica.

— »Ženski List« imade oko 50 stranic i obiluje raznolikim zabavnim i poučnim šti-vom. Pretplata iznaša tromesečno 45 Din, a naručuje se: Uprava »Ženski List« Zagreb, Samostanska 2/I.

Stanovska organizacija UJU

Iz odsekov pov. UJU.

POSLOVNIK ŠOLSKO-UPRAVNEGA ODSEKA POV. UJU LJUBLJANA.*

Čl. 1. Naloga odseka obstoji v sledečem:

- proučiti nove zakone in uredbе v onih točkah, ki zadevajo učiteljski stan, šolo in prosveto sploh;
- delovati na izpremembi zakonov in uredb, ki niso v skladu s stališčem organiziranega učiteljstva ter izdelati tozadavne vloge in spomenice;
- nuditi organiziranim članom pravne nasvete, pravno pomoč in varstvo;

* Pomotoma je bil svoječasn v »Učit. Tovarišu« objavljen pravilnik šolsko-upravnega odseka, kakor je bil prvotno stiliziran. Objavljamo danes pravilnik, ki je bil sprejet v seji šolsko-upravnega odseka 2. januarja 1930. in je leta bil sprejet na pokrajinski skupščini v Novem mestu.

S poltihi, skoro boleznim vzdihom je Vera odprla ogromno zalepko, ki ji je prinesla vest o bodočnosti. Šepetaje je z očmi preletela vrstice: dodeljena je bila kot začasna učiteljica v neznano vas, ki jo je pozneje le s težavo našla na karti.

»Ah, mama, daleč je od postaje, pa sem vendar vesela, da sem končno le dobila!« je drbnila v mamo, ki se je ravnokar vrnila s trga. Gospa Zornova se je samo pol veselo, pol žalostno nasmehnila ob mislih, da je minulo že leto in pol odkar je hčerka maturirala. Res, težko je čakala, da dobi hčerka službo, toda danes je bila navzlic vsemu žalostna, kajti Vera odide daleč od nje — nekam na Dolenjsko.

Vera je hitela spravljati svoje stvari v kovčeg...

»Pojutrinšnjem moram biti že v službenem kraju« je čebljala, tekajoč od omare do omare. V dobri uri je vse uredila.

Drugo jutro se je poslovila in odhitela s kovčegom, dežnikom in solničnim zaupanjem v lepo bodočnost na postajo.

Vlak je enakomerno hropel, vmes so butali železni odbijaji vozov; brzotjavni drogovci so neumorno plesali vzdolž proge: črne žice so se nepretrgoma vjugale, dvigale in padale...

Vera je sedela v kotu kupeja, naslonjena na okno. Pogled ji je vzplul v daljavo nad vrhove gozdov med nizke, sramežljive kmetijske bajtice, na vrhove oddaljenih hribov, kjer so šile male cerkvice s svojimi zvoniki

o) intervenirati potom poverjeništvu v vseh slučajih kršitve gornjih načel.

Čl. 2. Centralni odsek je v Ljubljani, ki ima pododseke s istim delokrogom (čl. 1.) v Celju, Mariboru, Ptuj, in Murski Soboti. Gledati je na to, da si bo s časom vsako učiteljsko društvo osnovalo svoj šolsko-upravni odsek, ki bo posloval v zmislu pododsekov.

Čl. 3. Centralni odsek šteje 5 do 10 članov, pododseki pa do 5 članov. Člani morajo biti v obližju sedeža, da iz tega ne nastanejo stroški za organizacijo. Izjeme sme dovoliti v izrednem slučaju na predlog ožjega sosveta širji sosvet, ki tudi istim potom imenuje te člane.

Čl. 4. Odsek si izbere predsednika, namestnika in stalnega poročevalca, ki je istočasno zapisnikar.

Čl. 5. Odseki si določijo redne seje sami, zborovati morajo najmanj enkrat mesečno. O sklepih je voditi zapisnik, ki ga podpišejo predsednik in zapisnikar po odobritvi.

Čl. 6. Odsek je sklepčen če je navzočih 2/3 članov. Sklepa se z nadpolovično večino (navzočih) glasujocih. Vsak član sme dati tudi svoje odredeno mišljenje na zapisnik, ki ga je oddati skupno z odsekovim predlogom poverjeništvu.

Čl. 7. Poverjeništvu odda došle sklepe in predloge centralnemu odseku v izdelavo in jih ta odda pododsekom v izjavo, če je to potrebno. Pododseki lahko stavijo svoje samostojne predloge centralnemu odseku, ki jih po obravnavi predloži s svojim mnenjem poverjeništvu.

Čl. 8. O važnih sklepih seje priobčuje odsek kratka poročila v »Učit. Tovarišu«.

Čl. 9. Po potrebi kooptira odsek potrebno število članov za važna opravila.

Čl. 10. Pismene vloge, ki naj se odpošljejo potom poverjeništvu UJU, da jih pregleda, dopolni in odpravi na naslov. O odgovorih obvesti poverjeništvu vedno odsek, ki pa mora imeti sam vlogo v evidenci. Vse zadeve, ki so namenjene javnosti in korporacijam se morajo vlagati le potom poverjeništvu in nosijo naslov pov. UJU.

— **Zakon o narodnih šolah mora imeti vsaka učiteljica in vsak učitelj, kermora poznati nove predpise, po katerih se mora ravnati. Rabite ga dnevno in ga morate imeti vedno pri roki. Učiteljska tiskarna je znižala svoj izdajni ceno na Din 15. Ta izdaja vsebuje tudi zakon o Sokolu kraljevine Jugoslavije ter vse potrebne določbe iz zakona o učiteljskih in srednjih šolah. Ako še nimate zakona, naročite ga takoj po dopisnici pri Učiteljski knjigarni v Ljubljani, dokler je še kaj zaloge.**

Iz društev:

Poročila:

+ LJUBLJANSKO UČITELJSKO DRUŠTVO JE zborovalo v petek, dne 6. t. m. od 1/8. do 1/11. ure zvečer na šentjakovski šoli v navzočnosti 34 članov. — Po pozdravu novostopivših članov, se je spomnil predsednik pokojne stanovske tovarišice in soproge tov. Pristovška ter pozval navzoče, da v počaščenje njenega spomina vstanejo in v običajnim vzklikom izrazijo znak sožalja. Takoj nato je čestital v imenu ljubljanskega učiteljskega društva mestnemu šolskemu nadzorniku, g. And. Rapetu k imenovanju za banovinskega šolskega nadzornika, kar je vzbudilo pri navzočih navdušeno odobravanje. Ljubljansko učiteljstvo namreč ve in zna ceniti delo odličnega pedagoga-šolnika in nadzornika, ki je poleg ogromnega dela v uradu in šolah porabil vse proste in pozne večerne ure za proučevanje modernega šolstva ter neprestano razmišljal in preudarjal, kako bi na najkonkretniji način izvedel reformo ljubljanskega šolstva v zmislu novodobne — delovne šole. Njegove vsestransko informativno in znanstveno utemeljene razprave ter stvarne kritike in podana navodila

pri nadzorniških konferencah ter delo in uspehi učiteljstva so dokaz, da je trud obroditel stotern sad. Z ozirom na to in njegovo vsestransko udejstvovanje je ljubljansko učiteljstvo ponosno na svojega nadzornika, ponosno tem bolj, ker je njegovo imenovanje povzročilo med učiteljstvom vse banovine veliko radost in odobravanje. Na mnoga leta obilo sreče in uspeha!

Tov. predsednik omenja dalje znano spomenico UJU v zadevi napada na učiteljstvo ob priliki prvega zasedanja banskega sveta Dravske banovine v Ljubljani. Navzoči so odklonili čitanje, ker je vsebina in besedilo vsakomur dobro znana ter izjavili, da odobravajo možat nastop vodstva naše organizacije in da se solidarizira z njim vse ljubljansko učiteljstvo. Nato je informiral tov. predsednik navzoče o poteku seje širjega sveta s posebnim ozirom na UGP, Učiteljski dom v Ljubljani in Mariboru, Samopomoči za učiteljske otroke, o nameravani turneji učiteljskega pevskega zbora i. dr. O posameznih točkah se je razpravljalo in sprejelo tozadavne sklepe.

Situacijsko poročilo je podal tov. Kobal. Pojasnil je vse tekoče zadeve. Po vsestransko informativnem poročilu je sledila stvarna in živahna debata, katero je zaključil s preglednim pojasnilom tov. poročevalca.

Pri zadnji točki dnevnega reda — predlogi in slučajnosti so bili iznešeni važni nasveti poverjeništvu v svrhu intervencije glede odloka kr. banske uprave v zadevi odsotnosti učiteljstva v počitniških dnevih, o prepovedi pouka nemškega jezika, o delovanju odsekov itd. Živahne in stvarne debate so se udeležili: Kocijančič, Ambrožič, Dinnik, Kobal, Ribičič, Čuček, Polakova, Engelmannova i. dr. Sprejeti so bili sledeči predlogi:

1. UGP naj obvesti šolska upraviteljstva, kateri izmed učiteljstva dotične šole še niso člani, odnosno kateri člani niso podpisali pristopne izjave.

2. Pevskemu zboru se izplača zaradi turneje vse prispevke tekočega šolskega leta naprej iz društvene blagajne.

3. Poverjeništvu UJU Ljubljana naj zaprosi prosvetni oddelek kr. banske uprave za pojasnilo ali se odlok glede odsotnosti v počitniških dnevih nanaša tudi na učiteljstvo ljubljanskih šol, ki stanuje in poučuje v Ljubljani.

4. Pov. UJU Ljubljana naj zaprosi prosvetni oddelek kr. banske uprave za tolačenje odloka glede poučevanja nemščine.

Ker se je večina članstva izrazila za celodnevna zborovanja, bo meseca marca še eno večerno, koncem meseca aprila pa celodnevno zborovanje zunaj Ljubljane. Kraj določimo pri prihodnjem zborovanju.

V. Mlekubi, preds. Josip Mihelič, tajnik.

+ UČITELJSKO DRUŠTVO UJU ZA SODNI OKRAJ ŽUŽEMBERK je zborovalo v soboto dne 7. februarja 1931. v Žužemberku. Zaradi visokega snega in zaradi na vse strani slabih zvez je bila le 43% udeležba.

1. a) Predsednik tov. Mervar poda situacijsko poročilo, omenja zadnjo sejo širjega sosveta ter seznani članstvo s spomenico, ki je bila na tej seji sprejeta kot odgovor na kritiko nekaterih članov banskega sveta o učiteljstvu. Sprejeta je bila z odobravanjem na znanje.

b) Prošnji pevskega zbora UJU, da se ga sprejme kot odsek poverjeništvu, se soglasno ugodil. Enako se bo takoj plačala za pevski zbor vsa letošnja, še neplačana članarina, pripadajoča pevskega zboru.

c) Nov načrt za ženska učiteljska predvideva pouk v ženskih ročnih delih samo v 1. in 2. letniku, kar je odločno premalo. Zato naj organizacija posreduje pri merodajnih oblastih, da se upelje pouk v ročnih delih v vseh 5. letnikih učiteljskega, saj mora razredničarka največkrat sama poučevati vsa ročna dela v šoli, večkrat pa tudi še izven nje.

2. Tov. Brumatova poda nato nekatere misli o pouku v deških ročnih delih ki jih že več let poučuje. Predavanje je bilo zelo poučno in zanimivo. Zborovalci so si ogledali tudi nekatere izdelke te stroke: vezane zvezke in knjige, škatle, pladnje ter materiali

Slavko je težko študiral; manjkalo mu je denarnih sredstev. »Se en semester, da napravim še zadnji eksamen, potem bom svoobodnejše zadilal,« je včasih med pogovorom potožil.

Ko se je vrnil v mesto, je bilo Veri silno dolgočasno po zabavnem fantu.

Na Štefanovo sva se srečala v kavarni. Vera je prišla domov, kjer je nameravala preživeti božične praznike.

Podala mi je toplo roko. Na prstu se je zableščal ozek, zlat obroček.

»Kaj, Vera, poročena, Mar vidim prav?«

»O ne, samo zaročena,« se je nagajivo zasmejala.

»I, to je vendar poročni prstan!« sem se čudil.

»Že mogoče, toda tudi za zaročence je danes v modi!« mi je veselo odvrnila.

»Zal dečko je! Rada ga imam, četudi v vasi ni priljubljen, ker je iz lemenata,« predljal v medicino!« je odrezala razgovor.

Minuli sta dve leti...

O Veliki noči sem se izprehajal med drevedom po solnčni beli cesti. Bilo je toplo spomladansko vreme, kakor se spodobi za Veliko noč.

Takrat sem jo srečal. Prišla je mimo, majhna in suha. Šla je hitro z upognjenim telesom. Niti v ustnicah niti v licih ni bilo kaplje krvi. Njene oči so bile prazne — izjokane.

in orodje, ki ga pri pouku uporablja. Koreferat je bil zaradi odsotnosti tov. Otrina odpadel.

3. Do aprila t. l. zbere učiteljstvo podatke o zemljepisnem, zgodovinskem, kulturnem in gospodarskem stanju svojih šolskih okolišev. Iz vsega elaborata se sestavi »Dokumentarnost« našega sodnega okraja, t. j. gornjekrške doline in Suhe krajine, kar bo prekoristen pripomoček pri pouku.

F. Mervar, t. č. preds. R. Hrovat, t. č. tajnica.

+ BELOKRANJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO

je zborovalo dne 7. februarja 1931. v Ormožju. Od 96 učnih moči v srežu je v društvu včlanjenih 78, od teh se je udeležilo zborovanja 37, kar znaša 47%. Po običajni otvoritvi se je spomnil tov. predsednik pokojnega Janka Barleta, učitelja-pionirja, ki je v težkih prilikah, a z vztrajnim delom pripomogel k podvigu ugleda našega stanu in napredka naroda v Beli Krajini, med katerim je deloval dolgo dobo 27 let kot upravitelj šole v Podzemlju. — Nadalje pozdravi vstop tov. B. Golmayerja v naše društvo, ko je komaj došel v srez, dočim je mnogo tovarišev že dalje časa v srežu, pa še do sedaj niso začutili potrebe vstopiti v društvo, in naznani izstop dveh tovarišic, ki sta najbrže izstopili zaradi pomanjkanja stanovske zavdnosti in čuta za stanovsko skupnost. — Poverjeništvu zahteva imenike vsega neorganiziranega učiteljstva, da ne bo interveniralo za nečlane. — Do sprejetja novih pravil UJU ostane naše društvo še nadalje včlanjeno v ljubljanskem poverjeništvu. — Netovariško je ravnanje tistih tovarišev, ki nerodno ali pa sploh ne plačujejo članarine; odbor bo vsem tistim s 1. marcem ustavil pošiljanje listov. — Predavatelj dr. M. Kain, poljoprivredni svetnik, je najbrže zaradi slabega vremena izostal, zato njegovo predavanje odpade.

V poročilu o zadnji seji širjega sosveta se je tov. predsednik v glavnem omejil na komentar k spomenici ljubljanskega poverjeništvu glede kritike našega stanu na prvem zasedanju banskega sveta, in predlagal izjavo solidarnosti, ki je bila soglasno sprejeta. (Izjava je bila objavljena v »Učit. Tovarišu« dne 12. februarja).

Zaradi zavrnitve takih obtožb bo odbor izdelal točno statistiko o našem izvenšolskem delu v Beli Krajini, zato odgovorite točno na prvo okrožnico o tej zadevi.

Nujno nam je potrebna močna enotna stanovska organizacija, fundirana na trdni gospodarski podlagi, če hočemo uspeti v borbi za napredek stanu in šole, zato se žrtvujmo v prvi vrsti za gospodarske ustanove našega poverjeništvu. Naročajmo vse šolske potrebščine potom UGP, katere pristopne izjave prejmete s prvo okrožnico, podprimo s priloženimi zbirkami naš Učiteljski dom. — Nato je tov. predsednik poročal o vztrajnem in smotrenem delu vseh odsekov ljubljanskega poverjeništvu, Mladinski Matici in o Samopomoči za našo dečo. Poročilo o stanovskih zadevah je končal s pozivom na članstvo k izvenšolskemu delu na gospodarskem in kulturnem polju, predvsem pa pri SKJ.

Dr. Küssel, sreski zdravstveni referent, je predaval o higijeni šolske mladine. Pri zdravstvenem pregledu šolske mladine vsega sreza je videl hibe naše dece in predavanje sestavljeno na tej osnovi je bilo s priznanjem sprejeto.

Temu referatu je sledilo poročilo tovariša Mervica kot zastopnika ljubljanskega poverjeništvu, o načrtu Uradniškega zakona in Pravilniku k zakonu o narodnih šolah, ki najbrže izide 1. aprila. Poročal je tudi o delovanju odsekov ljubljanskega poverjeništvu. Članstvo se mu je za njegove krepke in šegave besede zahvalilo.

Nato je tov. nadzornik C. Vizjak dal nekaj praktičnih navodil v šolski administraciji.

Kot zadnje na zborovanju se je nadaljeval občni zbor, ki je bil dne 4. novembra prekinjen zaradi udeležbe pri pogrebu tov. M. Fabjanove. V kolikor poročila funkcijonarjev niso bila podana, bodo objavljena v prvi okrožnici. Z vzklikom je bil soglasno

»Kaj, Vera, si to ti?«

Nemo mi je podala roko in se bolešno nasmehnila. Opazil sem, da ne nosi več zaročnega prstana.

Nov način smeha in nasmeha se ji je vrnil v koticke brezkrvnih ustnic, ko mi je pričela, očitno iz bojazni, da je ne bi sam prehitel govoriti o šoli:

»Oh, to so tepčki moji otroci! Ti ne veš, koliko se mučim z njimi! Lahko jim govoriš o tem in o onem, ali oni sede kakor panji in gledajo neumno ko noč!«

Čutil sem, kako so ji misli uhajale drugam. Komaj je govorila; besede so bile brez pravega glasu...

Nisem mogel drugače in sem jo povprašal:

»Vera, kako se je nehalo?«

Začuden me je pogledala. Vprašala me je, odkod vem. Pokazal sem na njeno roko. Skomignila je z ožkimi rameni in suho dejala:

»Zavrgla sem ga!... Preveč me je spominjal nanj!«

Tolažil sem jo: »Vera, saj imaš vendar službo! Samostojna si!«

»Le žalosti me, da sem mu tako slepo verjela. Doštudiral je, dobil službo nekje v Južni Srbiji in — utihnil!«

... »Vera!«

»M—da,« je zaječala.

»Tudi to je danes v modi!« sem poltiho, a vendar toliko, da me je slišala, šepetnil...